

BLAD VAN DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU BRUSSEL

BRALLERLEI

30 fr.

15 oktober 1981 jaargang 5 nummer 2

GASTARBEIDERS :

de woonsituatie
niet beter dan
de werksituatie

Sinds enkele maanden legt Cudell een nooit geziene ijver aan de dag om de overbevolking in zijn gemeente te bestrijden.

Hij beroept zich hierbij in een dienstnota - die officieel door de burgemeester herroepen werd, maar nog steeds wordt toegepast! - op ministeriële brieven ter verduidelijking van de huisvestingskode (In een brief aan alle eigenaars van huizen in St. Joost noemt hij die circulaires plots ministeriële besluiten!).

Wij zouden deze inspanning ter verbetering van de woonkwaliteit nog enigszins kunnen appreciëren, uiteraard na een beter laat dan nooit bedenking, moesten deze maatregelen geen racistische reuk hebben, waarover in volgend artikel meer.

De burgemeester van het altijd zo gastvrije St. Joost slaagt erin onder het mom van 'stedelijke renovatie' buitenlandse kandidaat huurders weg te sturen.

Buurman Nols pakt de zaken nog steviger aan.

Hij verbiedt sinds begin september de inschrijving van 'ongewenste' vreemdelingen. Daarmee worden vreemdelingen bedoeld die rechtstreeks uit het buitenland komen en geen werkzekerheid hebben. EEG-burgers en andere blanken uit Zwitserland of Canada vb. vallen niet onder deze maatregel.

Dit is regelrecht racisme!

De maatregel is volledig in strijd met de wet op de bevolkingsregisters, die de gemeente verplicht iedereen in te schrijven die zich op zijn grondgebied komt vestigen. Hij is ook in

strijd met de nieuwe wetten ter bestrijding van het racisme. Verschillende anti-racistische organisaties overwegen trouwens op grond van die wet klacht in te dienen, vermits het Brussels parket weinig aanstaiten maakt om zelf een initiatief tot vervolging te nemen.

Een Marokkaan die bij zijn Belgische echtgenote in Schaarbeek wou wonen, werd ten gevolge van de maatregel niet ingeschreven. Hij heeft nu een kortgeding ingespanssen.

Is deze maatregel een antwoord op de verwijtende PS-affiches?

Nols wil blijkbaar gelijk wat ondernemen in het vooruitzicht van verkiezingen.

De lokettenaffaire is nog niet zo oud. Toen steigende wel iedereen van verontwaardiging (niet ten onrechte) om die diskriminerende maatregel. Gastarbeiders zijn dus blijkbaar nog geen belangengroep van formaat.

De verantwoording die Nols bij zijn maatregelen geeft is werkelijk schandelijk:

".. Aangezien er op het grondgebied van de gemeente steeds meer luiards verblijven... steeds meer overtredingen van allerlei aard gepleegd worden en dit vooral in wijken waar veel immigranten wonen .. aangezien de openbare hygiëne er voortdurend op achteruit gaat door de overbevolking van oude woningen en het gebrek aan onderhoud ... aangezien de vestiging van vreemdelingen van alle nationaliteiten die veelal werkloos zijn een gevaar oplevert voor de openbare rust..."

Beide burgemeesters willen hun gemeenteraadsverkiezingen voorbereiden op de kop van de gastarbeiders.

Zij weigeren zowel de discussie als vragen over een beleid dat jarenlang gevoerd werd vb. inzake huisvesting en urbanisatie en dat nu duidelijk zijn mankementen toont. Door de gastarbeiders als oorzaak van alle kwaad voor te stellen en hen er alvast voor te straffen, proberen ze de rekening van hun wanbeheer te weigeren.

de redactie

SINT JOOST-TEN-NOOD OF HOE OVERBEVOLKING OPLOSSEN

49 % van de bevolking van Sint Joost ten Node, de dichtstbevolkte gemeente van de brusselse agglomeratie, is van vreemde nationaliteit. Met deze toestand voor ogen besliste het Kollege van Burgemeester en Schepenen op 14 april werk te maken van de immigratiestop. De hiertoe genomen maatregelen, die de volgende dag via een dienstnota aan het personeel werden medegedeeld behelzen hetvolgende:

- vermeerdering van het aantal ongezond en/of overbevolkt te verklaren oude woningen in de wijken met een grote aanwezigheid van vreemdelingen;
- versnelling van het uitvoeren van hangende besluiten inzake overbevolking via politie en vrede-rechter;
- geen nieuwe woningen meer zoeken voor vreemdelingen komende uit andere gemeenten en voor hen, die getroffen worden door een besluit van overbevolking, wordt een woning gezocht buiten de gemeente; het opsporen van woningen die de gemeentelijke administratie kan huren (met kontrakt en belofte om het na schade terug in orde te brengen);
- een bericht wordt uitgehangen om de kandidaat huurders van deze maatregelen op de hoogte te brengen, opdat zij, vooraleer te huren, de dienst van de bevolking inlichten, die op haar beurt onderzoekt of de woning niet zou kunnen getroffen worden door een besluit van overbevolking.

Tijdens een open vergadering op 18 juni sprak Cudell deze beslissing tegen. Een te ijverige ambtenaar zou deze nota geschreven hebben zonder het Schepenkollege hierin te kennen. Wel nam het Schepenkollege maatregelen tegen de overbevolking zonder daarin enige vorm van racisme te willen leggen.

MINISTRIEEL RONDSCHRIJVEN

"In het kader van ons ekologisch programma en onze politiek van stedenbouwkundige vernieuwing hechten wij groot belang aan de strijd tegen de overbevolking van wijken en woningen alsmede hun bewoonbaarheid" schrijft de gemeente aan de bevolking tijdens de maand juni. Er is, volgens de gemeente sprake van overbevolking wanneer niet voldaan wordt aan de criteria zoals gesteld in een ministrieel rondschrijven van 24 januari 1966, ondertekend door Mevr. De Riemaecker toenmalig Minister voor het Gezin en de Huisvesting.

Diverse migrantengroepen, die de "strijd" van de gemeente verder analyseerden, twijfelen niet aan de bevoegdheid van de burgemeester inzake het ongezond verklaren van woningen. Zij wijzen er echter op dat wat het "ongezond verklaren wegens overbevolking" betreft, de gemeentelijke overheid in elk geval moet nagaan of deze overbezetting de openbare gezondheid al dan niet in gevaar kan brengen. Vervolgens dat de enige bedoeling van deze cirkulaire was: de normen te bepalen waaraan de nieuwe huisvesting van personen die een ongezonde woning verlaten, dient te beantwoorden opdat zij recht zouden hebben op verhuis- en huurtoelagen.

Il faut faire revenir les Belges

Het optreden van een burgemeester, die zich inzet tegen de overbevolking, kan moeilijk op afkeuring onthaald worden. De vraag is echter waarom het pas nu gebeurt, terwijl uit de volkstelling van 1970 bleek

dat 31 % van de woningen als overbevolkt diende beschouwd te worden. 80 % van de woningen zijn huurwoningen. Hoeveel eigenaars brengen de huurder op de hoogte van de gemeentelijke maatregelen?

Enkel de huurder wordt gesanktionneerd.

Wanneer hij zich aanbiedt voor inschrijving in het bevolkingsregister, krijgt hij slechts een getuigschrift dat vermeldt dat hij zich heeft aangeboden. Daarna gaat, hoewel er een dienst hygiëne bestaat, de politie kontroleren of de woning aan de criteria van de cirkulaire voldoet. Wanneer dit niet het geval is krijgt de betrokkene geen officieel identiteitspapier en dient hij de verhuizen.

Tussen het zich aanbieden aan het loket bevolking en het antwoord van de politie kunnen drie maanden verlopen. Intussen heeft het verstrekte getuigschrift geen enkele wettelijke waarde, waardoor het voornamelijk is een cheque te innen. Dat wegens de grootte van de gezinnen, voornamelijk migrantenfamilies hiervan het slachtoffer zijn behoeft verd geen betoog. Zij zullen in deze gemeente; met zijn oud woningpatrimonium, moeilijk een aan de criteria beantwoordende woning vinden.

Af te wachten valt wat, op langere termijn, de reactie van de eigenaars zal zijn als zijn hun appartementen niet meer verhuurd krijgen. Zijn er massale verbouwwerken in het vooruitzicht?

Hierop heeft de gemeente mogelijks reeds zelf een antwoord gegeven. Er kan niet ontkend worden dat in de gemeente Sint Joost verscheidene initiatieven lopen die vanuit de sociale stadsvernieuwingsgedachte goed- en afgekeurd kunnen worden. Dat is trouwens zo typisch voor deze gemeente met zijn kompromis burgemeester.

De sociale dienst "Familietehuis" en de technische dienst "Beter Wonen" hebben hun noodzaak bewezen, maar krijgen dan weer niet de volledige ontplooiingskansen.

MIGRANT EN WONINGMARKT

De bouw van 250 sociale woningen veroorzaakte de afbraak van de toch wel sociaal en architecturaal waardevolle Union Economique. De gemeente beschikt over een renovatie-regie, die naast het volledig te verantwoorden project in de Kruidtuinwijk, ook een volledig nutteloos project aan de Delhaysquare wil aanvatten.

Het jongste initiatief verdient meer dan enige aandacht. Tijdens de gemeenteraadszitting van 2 september stemde de gemeenteraad ermee in dat de gemeente zelf private woningen zou huren met het doel ze onder te verhuren. Uit het Kollegeverslag blijkt dat de gemeente ondanks zijn deficit van om en bij het miljard, bij de eigenaars nog over een zeker krediet beschikt. De eigenaars zijn immers terughoudend bij het verhuren van een woning aan grote gezinnen met een bescheiden inkomen. Als men weet dat hiervoor in de reeds goedgekeurde begroting een bedrag van 1 miljoen voorzien werd en dat de noodzaak hiervan nu wordt verantwoord op basis van de genomen maatregelen inzake overbevolking, dan geeft het wat dit laatste betreft de indruk dat het over een goed voorbereide "strijd" gaat.

Bovendien verklaarde de burgemeester tijdens deze zitting nadrukkelijk "Il faut faire revenir les Belges à Saint Josse". Zelfd met dit beperkte budget en de vraag hoe dit in de komende jaren wordt opgevolgd, zou men er zich achter kunnen scharen, moest er niet die uitspraak van de burgemeester zijn.

Zij die nog gelijkaardige feiten weten te melden, worden verzocht dit te doen bij het OCGB (Onthaalcentrum gastarbeiders Brussel) 02 216 78 30

Jull. Sporen

Toen de oliecrisis (73-74) de economische recessie inluidde, werd de immigratie drastische beperkt. Dit leidde zelfs tot een immigratiestop (1974). Deze maatregel had een trend tot blijvende vestiging tot gevolg. De aanwezige gastarbeiders wensten of durfden niet meer te vertrekken, vroegen een verlenging aan van hun verblijfsvergunning of stichtten hier een nieuw gezin.

Voor de bevrediging van de huisvestingsbehoeften is deze evolutie niet zonder gevolgen gebleven.

Het beleid was niet bedacht op de gestegen woonbehoeften van de gastarbeiders. De ongehuwde migranten verbleven immers in kollektieve woningen. Nu ook de "tweede generatie" zich aanmeldt, worden hogere eisen gesteld, ook op het vlak van de woning. De jonge migrant gaat de voor de doorsnee Belg gangbare normen inzake woonkwaliteit en wooncomfort als enige maatstaf nemen. De lagere norm van het land van herkomst is hun veelal onbekend.

Steden oefenen een grote aantrekkingskracht uit als vestigingsplaats, onwille van de aangeboden tewerkstellingsmogelijkheden (bouwerven, de onderhouds- horeca- en transportbedrijven). De concentratie in de steden heeft zijn weerslag zowel op de eigen woonsituatie als op het woningpatrimonium in het algemeen. De huisvesting van gastarbeiders in vervallen stadswijken is per definitie van slechte kwaliteit. Een EEG-onderzoek, uitgevoerd in '75, toont aan dat relatief meer gastarbeiders dan autochtonen een woning betrekken die meerdere ernstige gebreken vertoont (zichtbare vochtplekken, slechte sanitaire voorzieningen, kapotte ramen, lekkende dakbedekking).

De eigenaars wensen in afwachting van sloping of bestemmingswijziging van hun panden niets meer te investeren in onderhoud- en verbeteringswerken.

Voor de migranten zijn de kosten veelal te hoog. Op grond van hun cultuurpatroon, hun religieuze gewoonten en hun behoefte aan wederzijdse steun tav de aanpassingsmoeilijkheden gaan ze als bepaalde nationaliteits- of ethnische groep samen wonen. Voor de autochtonen is dit niet zelden een reden tot vertrek omwille van het onbegrip voor en weerstand tegen de levenswijze van de migrant.

De privé en de sociale sektor

De migrant krijgt weinig kansen om zijn woonsituatie te verbeteren. Hij stuit op een aantal hinderpalen.

De eerste hinderpaal is de eigendomsgerichtheid van het belgisch bouwproces. Het woonpatroon van de lagere sociale klasse, waartoe de meeste migrantengezinnen behoren, wijkt duidelijk af van het huisvestingspatroon van de midden en hogere klassen. Deze laatsten zijn eigenaar van hun woning, de eersten huren. In de grote agglomeraties moet nu het grootste gedeelte van de gezinnen een beroep doen op de huurwoningmarkt om aan hun woonbehoeften te voldoen. Een duidelijke meerderheid van deze markt ligt in handen van particulier-eigenaars, aan wie het burgerlijk wetboek ruime bevoegdheden toekent. De opeenvolgende huurwetten hebben de positie van de huurders enigzins verbeterd, maar niet fundamenteel.

De machtsverhoudingen tussen huurder en verhuurder spelen ten voordele van deze laatsten.

De hoedanigheid van gastarbeider zijn drukt de kandidaat huurder in een nog kwetsbaardere onderhandelingspositie met de verhuurder.

Enerzijds is er de terughoudendheid van de private eigenaar-verhuurder tav de migrant vanuit verdoken racistische overwegingen. Deze uiten zich in een vrees voor ondoelmatig onderhoud en onoordeelkundig gebruik van de woning of woonvoorzieningen, of door het kortweg weigeren zijn pand aan een groot gezin te verhuren.

Anderzijds is er de speculatie van de verhuurders in de verkrotte wijken door het bedingen van onverantwoorde prijsvoorwaarden omwille van de (hoge) vraag naar hun panden o.m. vanwege gastarbeiders.

Ook de sociale sektor kent deze "vrees" voor wanbetalingen en slecht onderhoud van de woningen. De bouwmaatschappijen drukken hun bezorgdheid uit over eventuele vorming van getto's (=zone met sterke concentraties van gastarbeiders).

De hoge huurprijzen in de steden bemoeilijken eveneens de toegankelijkheid van migranten tot de sociale woningen, die kwa concept ontworpen zijn voor het proto-type van belgisch gezin. Van het brussels sociaal woningpatrimonium is nog geen 4 % verhuurd aan migranten.

Er is weinig verandering in het vooruitzicht gezien de beperking van de bouwactiviteit in de huidige crisis. De vastleggingskredieten van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting werden voor 1980 verminderd met 23 %.

Een tweede hinderpaal is het overwegend belang van de nieuwbouw in de woningproductie. Vernieuwbouw begint door te breken, maar zowel in de privé als in de sociale sektor ligt de klemtoon nog steeds op het bouwen van nieuwe woningen.

Wanneer de overheid op de huisvestingsmarkt ingrijpt - om door haar optreden de meest diskriminerende markteffekten te neutraliseren of uit te schakelen - dan wordt 80 tot 95 % van de door haar toegewezen subsidies aan nieuwbouw besteed. Voor de economisch zwakkeren is de huurprijs van nieuwe woningen te hoog. De meeste migranten worden dus uitgeschakeld.

Een derde hinderpaal ligt in de kulturele background van de migrantengezinnen zelf, en het afwezig of onduidelijk migratiebeleid van de belgische staat.

Samen met de economische recessie maakt dit het voor de migrant onmogelijk te opteren voor één of andere definitieve woonoplossing. De voorlopig gekozen woonoplossing is een tijdelijk resultaat van een groot aantal, moeilijk te inventariseren variabelen, die door de migranten vaak niet werden voorzien laat staan beheerst.

Uiteindelijk is het voor hen steeds moeilijk te weten waar de hoofdverblijfplaats en waar de sekundaire woning gelokaliseerd wordt: in het geboorteland of bij de tewerkstellingsplaats.

Tot slot is er nog het statuut van de vreemdeling, zijn gebrekkige rechts- en inkomenszekerheid. Deze maken zijn positie op de huisvestingsmarkt even zwak als op de arbeidsmarkt. De meeste buitenlanders kennen hun rechten op onvoldoende wijze, laat staan dat zij deze zouden gaan afdwingen.

Julia Spooren

Voor dit artikel beseerden wij ons hoofdzakelijk op de inleiding van A. Martens tijdens de studiedag van 17 december en op het advies van de Hoge Raad voor de Huisvesting van 14 mei 81.

Naast andere aspecten van de migrantenaanwezigheid, staat sedert enkele maanden de huisvesting van deze mensen in de aktualiteit. Op 17 december '80 organiseerde het Nationaal Instituut voor de Huisvesting een studiedag "De huisvesting van de gastarbeiders". Het Vlaams Staatssecretariaat voor het Gezin en voor de Welzijnzorg volgde op 31 januari '81 met een colloquium over "migrantenbeleid".

De Hoge Raad voor de Huisvesting formuleerde een advies terzake. Er werd een federatie van huurdersverenigingen opgericht. Eén van de leden n.l. de Huurdersunie van Schaarbeek, maakte de resultaten van zes jaar werking bekend.

Over dit advies van de Hoge Raad en de evaluatie van de Huurdersunie meer in Brallieren nr. 4

DE HUISVESTING VAN DE GASTARBEIDERS: EEN GEVAL VAN KORTZICHTIGHEID

De tot in 1974 zeer snelle toename van het aantal gastarbeiders is het resultaat van een kortzichtig, onbedachtzaam beheer en niet van een diepgaande bestudering van de sociale of persoonlijke oorzaken, gevolgen, kosten en voordelen van de migraties.

De toename vindt haar oorsprong in het nijpend tekort aan arbeidskrachten, vastgesteld in sommige sectoren van onze economie of in bepaalde gewesten. Het opvoeren van het aantal gastarbeiders had tevens tot doel druk uit te oefenen op de loonkosten, en zelfs bv. de inkrimping van de staatstoelage aan de steenkoolmijnen in de hand te werken.

In België was het vooral de demografische bekommernis die de hereniging van de gezinnen verklaart, zonder evenwel de latere verwickelingen te voorzien en zonder daaruit besluiten op het vlak van het huisvestingsbeleid te trekken, iets wat men in Luxemburg daarentegen wel deed.

België heeft zich niet sterk bekommerd om de zeer hachelijke situatie van de gastarbeiders op het vlak van huisvesting. Wanneer het beleid tot hereniging van de gezinnen daarentegen mild lijkt dan is dit een misvatting: men stelt aat dat het onze westerse opvatting van het gezinsleven is, die wordt doorgedrukt in het beleid tot opname van onderhorigen.

Het afremmen van de inwijking leidt in feite tot de verlenging van de verblijfsduur en vadaar tot een indringend streven naar de gezinshereniging van de gastarbeiders bij ons.

Deze blijvende installatie van de migranten en de bestending van de buitenlandse bevolking zijn trouwens op Europees vlak een merkwaardig verschijnsel. Welke ook de doelstellingen geweest zijn van de EEG-landen bij de opname van de migranten, of deze nu zuiver economisch en/of demografisch waren, men kende overal een blijvende installatie van de gastarbeiders. Sommigen hielden ter plaatse, anderen brachten hun echtgenote mee. In alle Europese landen werd een tweede generatie geboren die, voor het grootste deel althans, opgroeit onder slechte woonvoorwaarden in woningen die het minst aan het hedendaags gezinsleven zijn aangepast.

Deze installatie aan de zelfkant van het comfort en van het aanneemelijke is het resultaat van de vraag naar gastarbeiders, daar waar ze het meest nodig zijn, dwz in de meest dichtbevolkte stadsagglomeraties en nijverheidscentra. Juist in deze gebieden staat de huisvestingsmarkt het meest onder druk. In deze centra concentreerden ze zich in bepaalde wijken, waar ze de plaats innamen van een autochtone bevolking, die betere woningen verlangde in een minder bouwvallig, minder lawaaiërig en groener kader.

Zo kende men, zoals W.R. Bohning zegt, op de huisvestingsmarkt hetzelfde verschijnsel als op de arbeidsmarkt. Dwz dat de vreemdelingen de wijken en woningen betrokken, die verlaten werden door de autochtonen bevolking en waarin ze nederzettingen uitbouwden, die hen een primair, maar toch voldoende uitgebreid relatienet waarborgden.

Het zou een aanbeveling verdienen tegenover deze evolutie een moedig beleid te voeren dat er in de eerste plaats op gericht is de blijvende geïnstalleerde gastarbeiders beter te huisvesten.

Inleiding van J. Delcourt op de studiedag van het N.I.H. 17/12/80 "De huisvesting van gastarbeiders: probleemstelling en beleidsopties".

In België lag de werving van gastarbeiders, althans in het begin, volledig in de lijn van een demografisch beleid dat erop gericht was de generatiegapingen, die na de beide wereldoorlogen in de leeftijds piramide van de bevolking ontstaan waren, op te vangen.

Ook in Luxemburg en ten dele ook in Frankrijk werd dergelijk demografisch beleid gevoerd. In andere landen zoals West Duitsland en Nederland, werd een strikt economisch beleid gevoerd door alleen vrijgezellen toe te laten.

Toen ons land de opname van gastarbeiders, of ten minst van arbeiders uit derde wereld-landen stopzette, bleef de mogelijkheid tot hereniging van de gezinnen evenwel gehandhaafd. Ingevolge het vrij verkeer bleef het aantal uit derde wereld afkomstige gastarbeiders steeds maar stijgen. Vooral de omvang van het Turkse contingent blijft maar toenemen. (...)

STADSVERNIEUWINGSKAMPAGNE -

RAAD VAN EUROPA 1980 / 1981

Na de Kampagne van 1975 gericht op het behoud van ons erfgoed en de bescherming van monumenten, pakt de Raad van Europa (klub van 21 aangesloten landen en diverse niet-gouvernementele organisaties) uit met de zeer ingewikkelde materie van de stadsvernieuwing.

Na de voorspelling dat de jaren 80 de terugkeer naar de stad zullen kenmerken, wil de Raad door deze kampagne de lokale en nationale besturen voorbereiden, zodat er geen al te grote chaos zou ontstaan. De Raad stelt vijf thema's voor:

- de verbetering van de stedelijke woonomgeving;
- de rehabilitatie van gebouwen en woningen;
- de ontwikkeling van sociale, pedagogische en kulturele activiteiten, de rol van het openbaar vervoer en het belang van de tewerkstelling;
- de bevordering van de inspraak vanuit de woongemeenschap;
- de rol van de lokale besturen (gemeenten).

Aldus een zeer moedige kampagne dit jaar. Met deze vrij ruime thema's situeert ze zich in de politiek beladen materie van de stedeboom, de huisvestingspolitiek en het toenemend belang van de openbare besturen door inspraak en democratie naar beneden toe.

Nu dat men in België aan een evaluatie toe is van de eerste piloot-projecten gelanceerd door Califice in 1973: Mechelen en Brugge, Namen en Jumet en de Marollen in Brussel, nu dat men zich realiseert dat deze operaties blunders zijn geweest, dat de wet op stads- en dorpsherwaardering van de drie regio's tot niets hebben geleid, kan deze kampagne een interessante impuls betekenen voor een betere en vernieuwde aanpak.

De brochure van de Raad van Europa "Forum" bevat teksten van o.a. Franz Karasek, Peter Hall, Francesco Perego, Stephan Jonas, Ricardo Bofill, Marcus Binner, allemaal tenoren van de "nieuwe stedeboom".

Met al deze zeer goede bedoelingen tracht men de participerende landen aan te zetten tot persoonlijk initiatief. Ook daarom wordt een rondreizende tentoonstelling georganiseerd, waar ieder land zijn meesterwerk kan laten bewonderen.

Voor Brussel werd dat uiteraard verdeeld over de drie regio's:

- ° Vlaanderen: de algemene visie van de renovatiepolitiek in Antwerpen; de stadsvernieuwing te Gent;
- ° Brussel: het gewestplan;
- ° Wallonië: het structuurplan van Mons; Bison-Verviers-Limbourg; punktuele operaties van kleine steden.

Voor de betere organisatie van de kampagne bij ons werd een ere-komitee, voorgezeten door Prins Albert opgericht en twee kommissies belast met de organisatie en het beheer van deze kampagne:

- een wetenschappelijk komitee
- een eksekutief komitee.

Hierin zetelt de hele nec plus ultra van de stedeboom in Vlaanderen en Wallonië. De kommunautaire scheiding scheurt Brussel in twee, zodat enkele Brusselse Vlamingen zichzelf vertegenwoordigen in het Vlaams komitee en hetzelfde bij de Walen.

Voor Brussel wordt het dus niks. En dat was al te voorzien bij de keuze van het Brussels projekt voor de internationale markt. Het gewestplan beantwoordt helemaal niet aan de globale principes van de kampagne. Het gewestplan is een voorbeeld van fragmentarische stedeboom, waar alles via zones wordt gekodeerd. De inspraak is zeer betwistbaar, omdat de procedures nog niet zijn opgesteld voor een reële medezeggingsschap van de burger. Het gaat eerder om een technische verbetering van de administratieve rompslomp.

Er waren in Brussel heel wat betere voorbeelden aan te halen:

- de mislukte pilootoperatie van La Marolle en de lessen hieruit;
- de operatie van FDP-er Moureau in de Kruidtuinwijk;
- de komissie van de Marollen en La Samaritaine;
- de nieuwe aanpak in de Noordwijk.

8

Brussel is eigenlijk zo opgesplitst dat geen enkel komitee zich er serieus mee bezig houdt. De hele zaak hangt dus volledig af van de interesse die het staatssekretariaat van Mevrouw Goor ervoor kan opbrengen: misleidende publiciteitscampagne ten bate van de slechte zaken van de immobiëlesektor: "Kom terug in Brussel wonen - daar is het groen, daar is het plezant". Maar voor de reële huisvestingsproblemen, de mislukte pilootoperaties, het echte ontbrekende groen - geen oor. De Brusselaars zullen nog altijd uit de stad trekken, zij kunnen niet misleid worden met bedrieglijke publiciteit.

- Wat krijgt de Brusselaar te horen en te zien tijdens deze campagne:
- initiatieven van de Koning Boudewijnstichting (franse taalrol): campagne "des villes pour vivre" + allerlei theoretische studies i.v.m. wetteksten alsook diverse brochures met voorbeelden;
  - initiatieven van Inter Environnement: "La renovation en fiches" 27 fiches waarop allerlei informatie i.v.m. rehabilitatie; Environnemental: 6 debatten over kunst in de stad I.Selp; "Des boutiques urbaines" voor wijken die de meeste problemen hebben om er sociaal bovenop te komen - met de steun van de franse kultuurkommissie;
  - initiatieven van de franse kultuurkommissie: "Une carte 1900 - moderne style" uitgegeven door M. Culot - AAM; tentoonstelling over industriële architectuur door M. Culot - AAM; tentoonstelling over de activiteiten van het komitee van de Marollen (mede door het NCC); tentoonstelling over de inventaris van het monumentaal patrimonium; tentoonstelling over het Leopoldpark door M. Culot - AAM.

Zelfs de oppervlakkige lezer zal al gemerkt hebben dat het opzet van deze reeks Brallerlei's anders is dan vroeger. We proberen de zaak levendig te maken, zowel wat de vorm als wat de inhoud betreft. We willen daarbij het kiezen van standpunten niet uit de weg gaan. Het geheel kan nog levendiger worden door uw antwoorden en reakties op onze stellingen. Graag zullen we dit afdrucken, op voorwaarde dat uw antwoorden niet langer zijn dan onze artikels waarop u reageert.

Let wel het leeuwenandeel verworven door M. Culot - Inter-Environnement en het Marollen Komitee. De beroepsopvoorders van kultuur-subsidies hebben weer een slag geslaan.

Het wordt dus voor Brussel helemaal niets, verloren kans, want de reële huisvestingsproblematiek, de sociale stadsvernieuwing moet inboeten voor kulturele prestige manifestaties. Laat Goor maar biabladeren op haar publi-affiches, de Brusselaars kunnen dan een glas champagne drinken op de diverse vernisages van de kultuurmanifestaties waarna ze snel naar huis rijden in de riante villawijken rond de stad.

Jojo.

Al gebeurt er in Brussel weinig in verband met een "stadsvernieuwingscampagne", toch valt er nog wel een en andere over te zeggen. In volgend nummer van Brallerlei wordt daarop uitgebreider ingegaan.

EEN NIEUWE STADS AUTOSTRADE

LEOPOLD II LAAN

Tot 15 september 11. liep in St. Jans Molenbeek en Brussel het openbaar onderzoek betreffende de plannen voor de Leopold II laan. Deze plannen bevatten het afbreken van de viadukt, het bouwen van een autotunnel met verschillende in- en uitritten en het bouwen van een metrokoker.

Het Bestuur der Wegen beoogt dus eigenlijk de invalsfunctie van deze laan aan te moedigen: het in- en uitgaand verkeer wordt bevorderd.

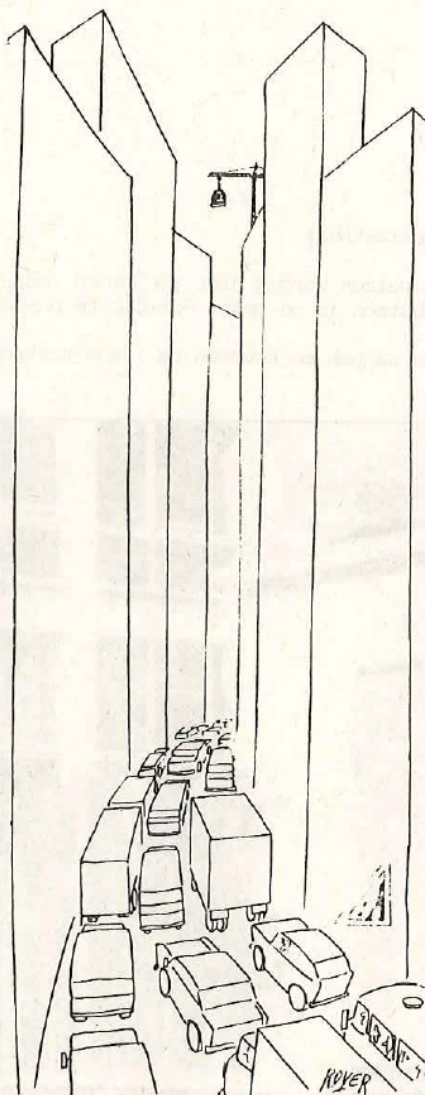
Bral heeft zijn zienswijze in dat verband reeds vroeger bekend gemaakt, in een bezwaarschrift naar aanleiding van het openbaar onderzoek van de Jubelfeesttunnel (mei 80). Momenteel stelt BRAL vast dat deze gekende "stukjes en brokjes politiek" verder gezet wordt. Met dergelijke houding lost men de verkeersproblemen in de brusselse agglomeratie niet op!

EEN TOTALE EN GLOBALE ZIENSWIJZE DRINGT ZICH OP

Het dossier is onvolledig, onnauwkeurig en onduidelijk.

Zulk dossier, dat slechts handelt over de ondergrondse inrichting van de Leopold II laan, is onwaardig publiek te verschijnen.

- ° De gelijkgrondse inrichting wordt slechts "informatief" weergegeven.
- ° De overgang tussen de ondergrondse autotunnel en bovengronds verkeer werd technisch niet uitgewerkt; men kan er nog alle kanten mee op.
- ° Bovengronds is er geen eigen bedding voor het openbaar vervoer, niet voor bussen en niet voor trams - lijn 102 die niet in de metrokoker kan, omdat de tram afslaat naar de Ribaucourtstraat, schijnt dus verdwenen te zijn.
- ° De veiligheid van zwakke weggebruikers (fietsers en voetgangers) kreeg onvoldoende aandacht.
- ° Op de plannen zijn overvloedig bomen getekend. Het is een vraag of die tussen beton enige levenskansen hebben - misschien worden ze in bakken gezet, zoals op de centrale boulevards.

De voorbereidende werken zijn intussen gestart. Wat is dan nog de geloofwaardigheid van een openbaar onderzoek en een overlegprocedure? Wat zal de meeste invloed hebben: de reeds gemaakte investeringen of de bezwaren en klachten van verschillende betrokken partijen? Is er werkelijk ernstig gedacht aan de invloed van een dergelijke stadsautostrade op de nabij gelegen buurt? Hoeveel inwoners zullen de last en hinder van de werken en de verkeersoverlast straks nog blijven verdragen?

Wanneer men effectief Brussel wil aantrekkelijker maken als woonstad moet er een coherent beleid gevoerd worden. Het gaat niet op verklaringen af te leggen tijdens deze Stadsvernieuwingscampagne over de charmes van Brussel en iedereen aan te manen er te komen wonen en tegelijk in de praktijk het leven voor de huidige bewoners onmogelijk te maken.

Bral pleit dan ook voor een volledige herziening van het dossier. Een duidelijke en ondubbelzinnige zienswijze vanwege de overheid moet kenbaar gemaakt worden over de globaliteit en dit vóór de start van de werken. De stadsvernieuwing in Brussel moet ernstig aangepakt worden. Het bedrag uitgetrokken voor dergelijke "gadgets" kan beter besteed worden aan het verbeteren van de woonkwaliteit van de huidige bewoners van de stad.

De Agglomeratieregie heeft een tegenvoorstel ingediend bij de overlegkommissie. De regie is voorstander van een volledige nieuwe aanleg op grondniveau.

Bij dit voorstel kunnen brede voetpaden en beplantingen gerealiseerd worden, er is voldoende ruimte voor de huidige capaciteit van autoverkeer en de werken zullen vlugger voltooid zijn. Een ander positief aspect van dit voorstel, wat in de huidige crisistijd van doorslaggevende aard zou moeten zijn, is de kostprijs: de bouw van de autotunnels wordt geraamd op 2,5 miljard fr., terwijl de aanleg op grondniveau slechts 400 miljoen zou kosten.

Mark Vanden Houte - Hilde Geens

MAAR NIET OPRUIMEN

Stadsvernieuwing in Schaarbeek: Slechte huizen worden niet verbeterd, maar gewoon afgebroken en dan een schuutting errond. Beginnen met de hoekhuizen is de meest efficiënte manier om soortgelijke kankerplekken verder te laten uittreiden. Tot 10 jaar geleden was dat de klassieke aanpak om kuarnten te laten verkrotten en later nieuwbouw in de plaats te zetten. Nols past deze methode nu opnieuw toe.

Stadsvernieuwing in Schaarbeek: Slechte huizen worden niet verbeterd, maar gewoon afgebroken en dan een schuutting errond. Beginnen met de hoekhuizen is de meest efficiënte manier om soortgelijke kankerplekken verder te laten uittreiden. Tot 10 jaar geleden was dat de klassieke aanpak om kuarnten te laten verkrotten en later nieuwbouw in de plaats te zetten. Nols past deze methode nu opnieuw toe.

Hoek Lefrancqstraat - Koninklijke St. Mariastraat

Stadsvernieuwing in Schaarbeek: Slechte huizen worden niet verbeterd, maar gewoon afgebroken en dan een schuutting errond. Beginnen met de hoekhuizen is de meest efficiënte manier om soortgelijke kankerplekken verder te laten uittreiden. Tot 10 jaar geleden was dat de klassieke aanpak om kuarnten te laten verkrotten en later nieuwbouw in de plaats te zetten. Nols past deze methode nu opnieuw toe.

Medewerkers: Luc Boelens, Hilde Geens, Marcel Rijdams, Mark Vanden Houte, Hilde Vandevorst.
Ver. uitg.: Wim Kennis Oude Graanmarkt 5 1000 Brussel 02 511 32 69